

הכתוב לחיים

ממאמריו של הגאון רבי חיים יוסף אקרמן שליט"א

בחייה נכונה?

בית ועד למבקשי ה'

אתה תבחר את המבט שלך - מאמר מיוחד בפרשה

הכתוב לחיים

ממאמריו של הגאון רבי חיים יוסף אקרמן שליט"א

בית ועד למבקשי ה' | אתה תבחר את המבט שלך!

למשכן בית אולפנא דמברא למשריתא - מודה על חוביה, ומצלי על חוביה ומצלי ומשתבק ליה. (לג' ז' - בתרדום יונתן)

מנודה לרב

אמר אל בני ישראל - את עם קשי ערף רגע אחד אעלה בקרבך וכליתך. ועתה הורד עדיך - אותם כתרם שקשרו להם מלאכי השרת שהיה שמו הגדול חקוק ומפורש עליהם וכשחטאו ירדו ק"כ רבוא מלאכי חבלה ופרקום (שבת פח.) וגם באיכה רבתי תני רשב"י זיין היה להם לישראל בסיני והיה שם המפורש כתוב עליו וכחטאו ניטל מהם (תרגום יונתן בן עוזיאל והפירוש עליו) (לג' ז')

ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב, ומשה לקח עטרות אלו והטמינן במשכן אולפן אורייתא דילה (שם)

מנודה לתלמיד

ומשה - מאותו עון והלאה - היה לוקח את אהלו ונוטתו במרחק אלפיים אמה והיה קורא לו אהל מועד.

ודברי רבותינו בכל המדרשים - שעשה משה כן בעבור חטא העגל וביום רצתו ב"ז תמוז שרף את העגל ודן עובדיו... וממחרת עלה אל ההר שם הכבוד והתפלל תפלה קצרה... והחל בהם הנגף וצוה לו לך עלה מזה והוא הגיד זה לישראל ויתאבלו ויתנצלו את עדים, וכראות משה כי הדבר ארוך מאד ולא ידע מה יבא בסופו לקח את האהל ונטה מחוץ למחנה שתהיה שכינה מדברת לו משם כי איננה שורה בקרב העם ואם יהא האהל בקרב המחנה לא יה' לו הדבור משם. והכתוב ישלים לספר כל מה שהיה בעוד האהל שם עש שהוקם המשכן - והוא מיום הכיפורים עד אחד בניסן.

והנה ברדתו הניח הלוחות באהל מועד עד שיעשה הארון והמשכן, כי אילו לא שבא הלוחות הראשונות באהל מועד יהיו עד עשות בצלאל הארון, וכן שברי הלוחות על כרחנו היו שם כי לא החזירים עמו להר. (דברים י' א' - ברמב"ן)

וקרא לו אהל מועד.

מקום להשראת השכינה שאף מלאכי השרת כשהיו שואלים איה מקום שכינה חבריהם אומרים להם הרי הוא באהלו של משה, מקום בו הוטמנו ק"כ של עטרות שחקוק ומפורש עליהם שמו הגדול מקום ארון לשברי הלוחות, וממוצאי יום הכיפורים נוספו בו הלוחות השניות שהונחו בו.

והיה כל מבקש ה' יצא אל אהל מועד

והיו כל מאן דהדר בתשובה בלב שלם הוי נפיק

הצבאות אשר צבאו פתח אהל מועד (לח ח')

דאתין לצלאה בתרע משכן זימנא (אונקלוס) והנה היו בישראל נשים עובדות השם שסרו מתאוות זה העולם ונתנו מראותיהן כי נדבה כי אין להם צורך עוד להתיפות רק באות יום יום אל פתח אהל מועד ולשמוע דברי המצוות וזהו אשר צבאו פתח אהל מועד כי היו רבות (אבן עזרא) שאלו הנשים סרו מתאוות העולם ונתנו מראותיהן לנדבת המשכן ונחה עליהם רוח אלקים (בעל הטורים).

ובזה נבין את האמור בתנחומא על המקרא (תהלים קו טו) ויקנאו למשה במחנה - אמר ר' יצחק מלמד שכל אחד ואחד קנא לאשתו ומשה והיינו דכתיב וישמע משה את העם - מה שמועה שמע שחשדוהו מאשת איש.

קרוב לתשעה חדשים (מ"ז בתמוז עד לראש חדש ניסן) פשה המנוה אצל הנשים לעזוב את בתיהן ולצעוד אלפים אמה מחוץ למחנה כדי לצבוא בפתח אהל מועד ולשפוך שיחן ותפילתן במקום המסוגל לתפלה שהרי שכינה מצויה שם, וכיון שהביטו כל העם אחרי משה עד באו האהלה שיש שפרשוהו שהסתכלו עליו לגנאי ראו כמה עבים שוקיו וכמה צוארו שמן הכל משלנו (קדושין לג: רש"י ד"ה כדאיתא בשם התנחומא) הוסיפו לטפול עליו חשדות שוא שממתין הוא לנשותיהן לקלקל עמן ח"ו.

צא ולמד! איש האלקים שהסכימה דעתו לדעת המקום שאמר לו ואתה פה עמד עמדי שישאר בדרגתו הרוחנית כשעת מתן התורה ולפיכך פרש מן האשה ומכל הדומה לה לעולם ונקשרה דעתו בצור העולמיים ולא נסתלק ההוד מעליו לעולם וקרן עור פניו ונתקדש כמלאכים. (פ"ז מיסודי התורה ה"ז) חשוד ע"י כל אחד ואחד שמקנא לאשתו ממנו.

כי כן הוא דרכם של אנשים ובמיוחד המתקנאים במריעיהם לתפול ולהשמיץ את כשנגדם דוקא בדבר ובמדה שבה הוא מצטיין ומפורסם לטובה. יעקב הצדיק המשמש דוגמא לרמב"ם (סוף הלכות שכירות) לפועל הנאמן ביושרו ובמסירותו לאדונו בעבדו בכל כחו, נחשד על ידי 'בוסו' כי גנב את אלהיו.

שבטי קה חשודים בגניבת הגביע של אדוני הארץ על אף שטרחו להשיב את הכסף המושם באמתחותיהם.

אך רש"י בפרושו כאן הביא את המביטים אחרי משה לשבח בהתפעלותם: אשרי ילוד אשה שכך

•••

אתה הראית לדעת

כי מקום זמני

שבו שורה שכינה

ובו נמצאים לוחות

ושברי לוחות יכול

לשמש לנשים -

כמקום כנוס לתפילה

ושפיכת שיחן לפני

ה', ונשים יראות ה'

הן תתהללנה בסורן

מתאוות העולם

עד שנחה עליהם

רוח אלקים.

לקנטרנים - להוציא

לעז ולקנאות מאיש

האלקים הפרוש

מאשתו - ולהשמיע

שמועות אימות.

ולמבקשים - מקום

לגלות אליו ולבקש

שם תורה, בית ועד

למבקשי תורה.

הבחירה - מסורה

ביד כל אחד ואחת!

•••

מובטח לו שהשכינה תכנס אחריו לפתח אהלו. ומעת צאתו מן המחנה לכוון האהל יעמדו כל העם מפניו ואין יושבים עד שנתכסה מהם ומכאן אמר חזקיה שכשהנשיא עובר - עומד מלפניו מלא עיניו ואינו יושב עד שישב במקומו. (קדושין לג:)

ב.

זהוהו בזקן ששכח תלמודו מחמת אנוסו - שחלה או שנטרד בדוחק מזונות - לכבדו שהרי נצטוו משה להניח בארון העדות שעשה בצלאל אף את שברי הלוחות (ברכות ח: וברש"י)

ולמבואר לעיל אף בארון עץ שעשה משה והניחו באהלו שמחוץ למחנה היו מונחים עד לראש חדשים - ר"ח ניסן - הלוחות השניות (ממוצאי יוה"כ"פ) ושברי הלוחות (כבר מ"ז תמוז). ותקופה זו חייבה את כל הקרב הקרב את המקום שמירת הלוחות ושברי הלוחות להרבות בכבוד התורה השרויה שם.

ואכן השכיל יהושע בן נון בן החמישים ושש שנים (רמב"ן) שלא למוש מתוך אהל זה ולהיות מוקרן מכבוד התורה הנשפע באהל זה, וזכה לאחרי מות משה עבד ה' הברכה ולצויו שלא ימוש ספר התורה הזה מפניך והגית בו יומם ולילה. ולפיכך מסרה ליהושע שרצה למוסרה רק למי שהמית עצמו מנעוריו באהלי החכמה וקנה שם טוב בעולם. (רש"י בריש מסכת אבות)

אך היו נוספים שהשכילו להתעלות ולנצל מאהל זה לא את 'סגולותיו' כנשים הצבאות אלא להיותה באר מים חיים שממנה ישנו העדרים והצמאים ליאור באורה של תורה - וקראוהו בית ועד למבקשי תורה.

גלגות שצריך האדם לגלות כדי ללמוד תורה (בעל הטורים בשם התנחומא), ועוד שאף הנוף שעטרתו נטלו ממנו יש לו לדרוש ולבקש את השכינה במקום שרייתה ולהוכיח שכל המבקש פני זקן כמקבל פני שכינה.

והם תכו לרגלך - תני רב יוסף אלו תלמידי חכמים שמכתתים רגליהם מעיר לעיר וממדינה למדינה ללמוד תורה. ישא מדברותיך - לישא וליתן דברותיו של מקום. (ב"ב ח.)

וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל (דברים לא).

ויאמר הכתוב עתה כי משה הלך ממחנה לוייה אל מחנה ישראל לכבדם וליטול רשות להפרד מהם ואזל למשכן בית אולפנא ומליל ית פתגמא האלין.

המקום שבו מוצא משה לנכון להעביר את המנהיגות לאיש אשר רוח בו ושסמך שתי ידיו

עליו למרות שנצטוו מהקב"ה לסמכו ביד אחת (ב"ק צג:). הוא אותו בית ועד למבקשי תורה שהשכיל יהושע בן הנ' שלא למוש ממנו ולשרת בו את רבו שרות נער, ואכן נוצר תאנה יאכל פריה והיא שעומדת לו שבז' אדר יום בו מלאו שנותיו של רבו בן המאה ועשרים שלא נס ליחו ולא כהתה עינו, אך מפני שנסתמו ממנו מעינות חכמה ונטלה ממנו הרשות וניתנה למשרתו עומד עמו הוא באותו אהל ואומר לו לעיני כל ישראל חזק ואמץ כי אתה תביא את בני ישראל אל הארץ.

ג.

ויש לשאול אחר שהוציאו משם (מארון עץ שעשה משה) את הלוחות ונתנום

בארון שעשה בצלאל מה היה בו ולמה היה יוצא עמם למלחמה.

ויש אומרים - והיא דעת ר' יהודה ברבי אילעי - שני ארונות היו לישראל במדבר האחד שהיו שברי לוחות מונחין בו, ודעת רבותינו (ב"ב ח.) שלוחות ושברי לוחות מונחים בארון שעשה בצלאל, ועוד אנה יעמד הארון הזה עם הלוחות הראשונות השבורים כל ימי המדבר, והלא אין מקום בבית קדש הקדשים לשני ארונות.

ולפיכך אני אומר שהארון הזה של משה גנוזהו כדין תשמישי קדושה לאחר שנעשה ארונו של בצלאל... (דברים י"ב רמב"ן)

כי על דרך הפשט נצטוו משה מתחילה - ועשית לך ארון עץ - בציווי המשכן וכליו כי זו היתה המצוה הראשונה ועשו ארון עצי שטים כי היא עיקר הכוונה בכל המשכן להיות השם יושב הכרובים, ועל זה צוהו ה' מתחילה ואל הארון תתן את העדות אשר אתן אליך ונועדתי לך שם ודברתי אתך. (שם)

צא ולמד! איש האלקים שהסכימה דעתו לדעת המקום שאמר לו ואתה פה עמד עמדי שישאר בדרגתו הרוחנית כשעת מתן התורה ולפיכך פרש מן האשה ומכל הדומה לה לעולם ונקשרה דעתו בצור העולמים ולא נסתלק ההוד מעליו לעולם וקרן עור פניו ונתקדש כמלאכים. חשוד ע"י כל אחד ואחד שמקנא לאשתו ממנו

ולכן אצלי (הרמב"ן בהשגות למצות עשה ל"ג) עשית הארון והכפרת לשום שם העדות תמנה מצוה בפני עצמה, והארון עם הלוחות קיים לנו לעולם, והוא עתיד להתגלות במהרה בימינו לפיכך היא מכלל המצוה הקיימת לדורות.

ולעומת זאת לא נמנה עשית השלחן והמנורה למצוות עשה לפי שהם רק תשמישי קדושה שמפני שנצטוו לשום לחם לפני ה' תמיד הצריכנו להכשר עבודה זו לסדרו על שלחן העשוי בתואר זה, ולצורך קיום מצות הדלקת הנרות סדר לנו שתהי' ההדלקה במנורת זהב שזו צורתה. (שם)

ונמצא שארון העץ ששמש ממוצאי יוה"כ"פ עד לראש חדש ניסן גם כן היה רק תשמיש קדושה לשמור בו את הלוחות, אך לא נתקיימה בו המצוה של עשית ארון והכפרת שהמתנה לארון שעשה בצלאל.

ולפיכך גנוזהו בגמר תפקידו כתשמישי קדושה. ומאידך לא היה משמש למקום תפלה לנשים באותו זמן מאחר ולא היה שם ה' יושב הכרובים.

ועל כן יתכן עוד שנאמר בדרך הפשט שהצבא הגדול של הנשים באו ונאספו אל פתח אהל מועד לתת את מראותיהן בנדבת לבן, והנשים בראותן כן נאספות ובאות צבאות צבאות לתת כולם מראותיהן (שמות לח ח' - ברמב"ן) ולעומת זאת סובר הרמב"ן (מובא בר"ן במגילה ח. מדפי הרי"ף) שבית הכנסת עשו אותו כתשמישי מצוה, כסוכה ולולב שנוקדן לאחר מצותן, ובזמן המצוה יש בהם רק קדושה של כבוד, וכשנמלכו בני העיר למוכרו ועבר זמן מצותו נפקעת קדושתו ממנו כסוכה ולולב אחר זמנם.

אתה הראית לדעת כי מקום זמני שבו שורה שכינה ובו נמצאים לוחות ושברי לוחות יכול לשמש לנשים - כמקום כנוס לתפילה ושפיכת שיחן לפני ה', ונשים יראות ה' הן תהלהלנה בסורן מתאוות העולם עד שנחה עליהם רוח אלקים.

לקנטרנים - להוציא לעז ולקנאות מאיש האלקים הפרוש מאשתו - ולהשמיע שמועות איומות.

ולמבקשים - מקום גלגות אליו ולבקש שם תורה, בית ועד למבקשי תורה.

הבחירה - מסורה ביד כל אחד ואחת!

העלון השבת נודב לזכות הבה"ח אברהם בן לאה נ"ו